

PUIGJANER HA PUBLICAT UNA OBRA DELICIOSA QUE TRACTA SOBRE GRANS CONCEPTES

Xavier Garcia

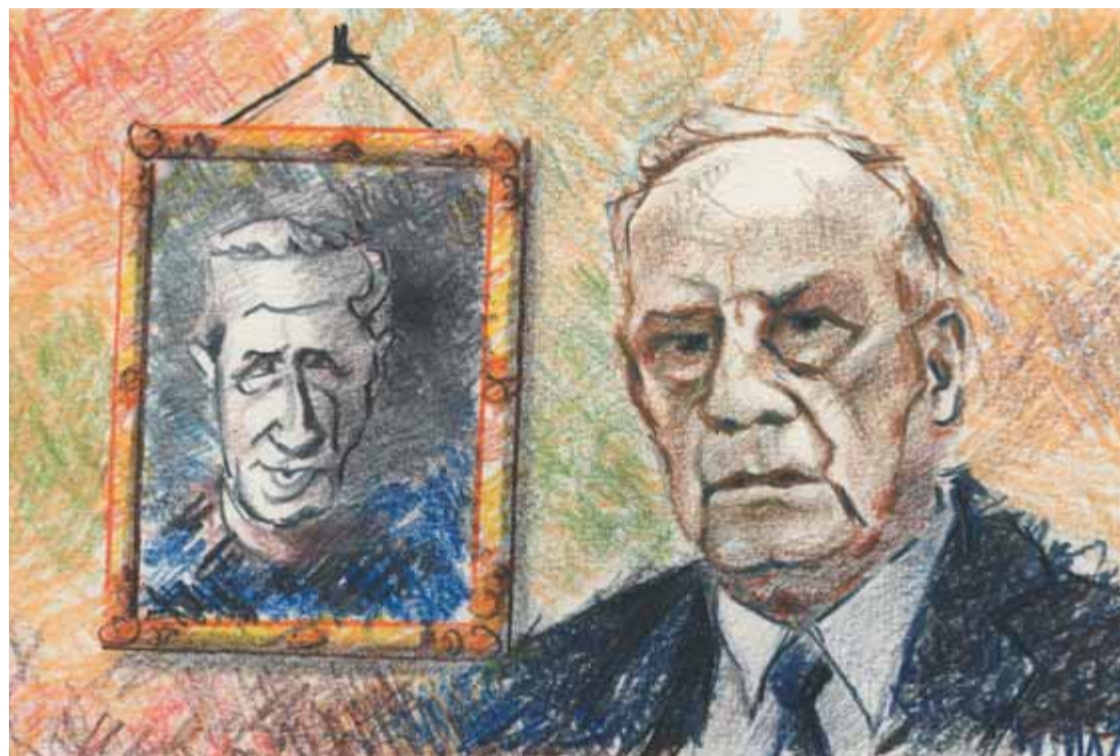

Periodista i escriptor

Teilhardià Puigjaner

Anou dies del nostre Dia D Hora H (ja se sap: a les 17.14 davant del Mur de Cement i de Lamentacions de les nostres platges, on desembarcarem), pot semblar agosarat –i segurament ho és– parlar-los de Matèria i Esperit, del Cosmos i de la Terra, de Déu i de la Humanitat, d'Alfa i d'Omega, d'Evolució i Transcendència, de Fe i de Misteri i, en fi, de Consciència. De tot això tractà el sacerdot jesuïta francès, geòleg i paleontòleg, Pierre Teilhard de Chardin (1881-1955).

ALGÚ SE'N recorda d'aquell bon, savi i gran home? Segur que sí, segurament pocs, però. Jo en conec uns quants del ram filosòfic, teològic, científic i sacerdotal, entre els quals Joaquim Gomis (director de la revista *Foc Nou*, que dedicà a primers d'any un monogràfic a Teilhard), Pere-Lluís Font (que ho deu saber tot de tot), el pare Ramon M. Nogués (teòleg i biòleg), mossèn Josep Dalmau (que des de Gallifa parlava de Teilhard al jovent), etcètera. I Josep M. Puigjaner (Barcelona, 1937), que va ser sacerdot jesuïta (com el seu admirat Teilhard), que ha exercit el periodisme (fou el primer corresponent a Madrid de l'AVUD), diplomata i llicenciat en clàssiques, filosofia i lletres i teologia, assagista, articulista a *La Vanguardia*, cofundador del Club Arnau de Vilanova, dedicat a pensar sobre la qüestió nacional i, en fi, promotor del diàleg Catalunya-Espanya, que ara veu ben bé que està ben rovellat.

JOAN OLLER

EL CAS ÉS QUE Puigjaner ha publicat darrerament una obra deliciosa –noranta pàgines en format dramàtic–, titulada *Teilhard de Chardin: l'apassionat combat d'un evolucionista total* (Editorial Claret, Barcelona) en què fa dialogar en nou escenes uns vuit o deu personatges, que existiren en

la realitat, amics del pare Pierre, al voltant del qual –i amb ell com a protagonista central– debaten, reflexionen i exposen, calmadament però amb passió informada, tots aquells grans conceptes que diem al començament.

AQUELLS DIÀLEGS filosòfics, teològics i humanistes esperançats, que de ben segur existiren en la llarga vida de Teilhard, Puigjaner els recupera creant una obra de ficció que té totes les traces de verídica i versemblant, perquè en ells trobem tots els punts, els citats, que l'il·lustre clergue va divulgar en els seus llibres, confe-

rències i excavacions arqueològiques arreu del món, sobretot en les seves estades a la Xina, i que ja des de 1924 li valgueren una dura condemna del Vaticà, que considerava que anava massa enllà en el seu evolucionisme cristià.

LES NOU ESCENES es desenvolupen entre 1917 (quan Teilhard és soldat sanitari a la 1a Guerra Mundial) i 1953 (dos anys abans de la seva mort, quan un periodista americà l'entrevista), amb una escena final en què, ja mort Pierre, Lucile Swan, una artista nord-americana que el conegué a Pequín el 1929, sola a l'escenari, dó-

na a conèixer l'escrit pòstum de qui fou el seu mestre espiritual i de qui estava certament enamorada, com pot llegir-se en l'escena cinquena, on Puigjaner hi aboca i evoca tot el que pot donar de si una coneixença home-dona sense activitat sexual per entremig.

AQUEST ÉS un dels moments més interessants, tendres i profunds d'aquesta obra dramàtica, que aborda, en altres escenes (amb interlocutors tan qualificats com els teòlegs Henri de Lubac i els filòsofs Gabriel Marcel i Henri Bergson, a més d'un diàleg impagable entre el monsenyor de la Cúria Vaticana i Teilhard, a qui recrimina els seus postulats), qüestions com el dolor almón (fruit dels horrors viscuts entre 1914 i 1918), el mal i el pecat, l'integrisme i l'heterodòxia, la fe en el progrés evolutiu de la consciència humana, el Sentit de la vida i el món, l'*élan vital* (impuls vital) de què parlava Bergson, la Persona i el Misteri de què parlava Marcel (l'existencialista contradictori de Sartre) i, en fi, de la vida i de la mort com a indissociables de la creació, qüestions que, en el seu escrit pòstum, Teilhard resumeix en una sentència que faríem bé de tenir en compte: "Abans de tocar el cel, ens hem d'ocupar sense treva del progrés de l'Esperit a la Terra."

I, ALHORA, com Maragall, tenia el pressentiment d'una "nova naixença" (la vida definitiva en Déu). Entremig de pancartes, samarretes, cadenes humanes, dèficits fiscals i Catalunya i Espanya, podríem, em penso, llegir o rellegir Teilhard. És al que ens convida, des de fa 50 anys, Josep M. Puigjaner, quan traduí del francès al català *El medi diví* (Nova Terra, 1964), el gran llibre del jesuïta francès que feu del traductor un dels primers teilhardians de Catalunya.

L'obra dramàtica aborda qüestions com ara el dolor, el mal i el pecat

“Verba volant”

Josep Maria Pasqual

Periodista i editor

Artur Mas ha enviat una carta (sobre la consulta) a Mariano Rajoy. El portaveu del govern, Francesc Homs, ens diu que Rajoy contestarà Mas després de l'estiu. Segons ens diu Homs que Mas li ha dit, Rajoy ha telefonat a Mas per dir-li el que Homs ens diu. De la mateixa mane-

ra que el contingut de la carta de Mas a Rajoy és conegut (en circula una còpia exacta per internet, publicada a www.president.cat), el contingut de la carta de resposta (si la resposta és per carta) de Rajoy a Mas també el coneixerem quan sigui el moment. En canvi, el contingut literal de la conversa telefònica entre Rajoy i Mas el desconeixem.

Decep que en una època en què part del conjunt de

les converses telefòniques s'enregistren (amb consentiment o sense) i en què part del conjunt de les converses telefòniques enregistrades es publiquen (per interès general o per interessos ocults), justament aquesta conversa telefònica entre Rajoy i Mas no la puguem escoltar. Demano que el tall d'àudio de la conversa telefònica es publiqui al web del president, o al portal web de la transparència ([\[cia.gencat.cat\]\(http://cia.gencat.cat\)\), perquè els ciutadans puguem saber amb certesa què es van dir els presidents i com s'ho van dir.](http://www.transparen-</p></div><div data-bbox=)

El llenguatge oral (fins i tot pel canal telefònic) té molt més a veure amb el factor humà que el llenguatge escrit (sobretot el que és propi de les tècniques de la correspondència institucional). Es podria objectar que la conversa telefònica entre Rajoy i Mas era privada, però l'argu-

ment no resistiria un comentari fet pel mateix Homs: "La resposta no és estrictament al senyor Mas, és una resposta a un anhel d'una gran majoria d'aquest país." Doncs bé, la conversa telefònica és part de la resposta; és a dir, la conversa telefònica no és estrictament al senyor Mas, és una resposta a un anhel d'una gran majoria d'aquest país. Així, la conversa telefònica pertany a la gent, no només al màxim representant de la gent; tret que sigui un secret d'estat (és clar que, aleshores, voldria dir que ens hem posat a construir estructures d'estat comen-

çant pels secrets).

En una època en què es dóna tanta importància als gestos, saber si Rajoy i Mas es parlaven de tu o d'usted, si es deien pel nom o pel cognom o pel càrrec, si en la intimitat Rajoy també parlava en català com deia que feia Aznar o si no és capaç ni de dir "bon dia", saber si s'interrompien o es respectaven el torn de paraula, si el volum de la veu superava o no el nivell dels arguments, si es van acomiadar amb "un abraço" o qui va penjar primer... Fer saber tot això significaria que les decisions es prenen més a prop dels ciutadans i de les realitats sobre el terreny.